

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag 1	Journalnummer 400.C.2-0	Kontor EUK	1. juni 2005
------------	----------------------------	---------------	--------------

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings grundnotat vedrørende Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratoms) syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011), KOM-(2005) 119 endelig udgave.

Grundnotat

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)

og

Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Atomenergifællesskabs (Euratoms) syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011)

KOM(2005) 119 endelig udgave

Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forskningssamarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapaciteter". Det tematiske forskningssamarbejde er placeret under overskriften "Samarbejde". Forslaget om etableringen af et europæisk forskningsråd, der skal støtte forskerinitieret grundforskning, er placeret under overskriften "Idéer". Under overskriften "Mennesker" er samlet rammeprogrammets aktiviteter til styrkelse af de menneskelige ressourcer i forskning, de såkaldte "Marie Curie" aktioner. Under overskriften "Kapaciteter" er samlet rammeprogrammets aktioner for at optimere den europæiske forskningsinfrastruktur og styrke innovationskapaciteten i europæiske små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Den omfatter derudover styrkelse af forskningspotentialet i de europæiske regioner, dannelse af forskerdrevne klynger og fremme af forskningspotentialet i tilbagestående regioner. Hertil kommer forståelse for videnskaben i samfundet, sammenhængende udvikling af nationale forskningspolitikker og særlige aktioner rettet mod det internationale forskningssamarbejde.

Fællesskabets forsknings- og uddannelsesaktiviteter på det nukleare område omfatter alle aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling, internationalt samarbejde, formidling og nyttiggørelse samt uddannelse. Dette omfatter forskning i fusionsenergi, nuklear fission og strålingsbeskyttelse samt Det Fælles Forskningscenters aktiviteter på det nukleare område.

1. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Forslaget er et vigtigt instrument som led i gennemførelsen af det europæiske forskningsrum og udviklingen af videnøkonomien og vidensamfundet i Europa.

Med henblik på at sætte dagsordenen for en bred europæisk høring om indholdet af det kommende rammeprogram præsenterede Kommissionen sine tanker om indretningen af det fremtidige forskningssamarbejde i sin meddelelse af 16. juni 2004 (KOM(2004) 353). I meddelelsen blev det fremtidige forskningssamarbejde foreslået bygget op omkring seks hovedmål: oprettelsen af europæiske ekspertisepoler, iværksættelse af europæiske teknologiinitiativer, fremme af kreativitet inden for grundforskning, tiltrækning af de bedste forskere, opbygning af forskningsinfrastruktur af europæisk interesse og øget samordning af nationale forskningsprogrammer.

Siden meddelelsen af 16. juni 2004 har Kommissionen i lyset af de anbefalinger, den har modtaget i forbindelse med høringen, foretaget en række ændringer i forslaget til opbygningen af rammeprogrammet.

Forslaget indebærer en videreførelse af aktiviteterne, der gennemføres under sjette rammeprogram, der udløber med udgangen af 2006.

2. Retsgrundlag

Forslaget om det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration er fremsat under henvisning til traktatens om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 166, stk. 1 efter proceduren i traktatens artikel 251 (den fælles beslutningstagen med Parlamentet).

Forslaget om det syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, særlig artikel 7.

3. Forslagets indhold

EF-rammeprogrammet

Kommissionen foreslår, at beslutningen om syvende rammeprogram tager udgangspunkt i syv artikler.

I artikel 1 foreslås et syvårigt rammeprogram fra 1. januar 2007 til 31. december 2013 svarende til længden af de kommende finansielle perspektiver for EU for perioden 2007-2013.

I artikel 2 beskrives rammeprogrammets mål og aktioner, herunder at det er opbygget over en simpel struktur bestående af fire overordnede komponenter:

I. Samarbejde. II. Idéer, III. Mennesker og IV. Kapaciteter. Derudover kommer støtte til Det Fælles Forskningscenters ikke-nukleare aktiviteter.

I artikel 3 angives, at det syvende rammeprogram gennemføres ved hjælp af særprogrammer, der nøjere fastlægger specificerede mål og gennemførelsesbestemmelser.

I artikel 4 foreslås et samlet budget på 72.726 mio. EUR svarende til en fordobling af midlerne i forhold til sjette rammeprogram. Budgettet fordeler sig på de enkelte delkomponenter på følgende måde: Samarbejde: 44.432 mio. EUR, Idéer: 11.862 mio. EUR, Mennesker: 7.129 mio. EUR. Kapaciteter 7.486 mio. EUR og Det Fælles Forskningscenters ikke-nukleare aktiviteter: 1.817 mio. EUR. Den vejledende forde-

ling mellem temaerne inden for hver af delkomponenterne er anført i forslagens bilag II. Regler for Fællesskabets finansielle deltagelse fremgår af bilag III.

I artikel 5 henvises der til, at de aktiviteter, der finansieres under rammeprogrammet, skal overholde forordninger, der har til hensigt at beskytte Fællesskabets finansielle interesser.

I artikel 6 fastlægges, at alle aktiviteter i rammeprogrammet skal være i overensstemmelse med grundlæggende etiske principper.

Ifølge artikel 7 anføres det bl.a., at Kommissionen senest i 2010 med bistand fra eksperterne eksperter skal gennemføre en midtvejsevaluering af både rammeprogrammet og særprogrammerne. Desuden skal der senest to år efter rammeprogrammets afslutning foretages en analyse af uafhængige eksperter af programmets grundlag, gennemførelse og resultater. Kommissionen skal meddele konklusionerne, ledsaget af dens bemærkninger, til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

I. Samarbejde (44.432 mio. EUR)

Den første komponent rummer det tværnationale forskningssamarbejde inden for følgende 9 prioriterede temaer:

1. **Sundhed (8.317 mio. EUR)**, der har til formål at forbedre de europæiske borgers sundhed og øge den europæiske sundhedsindustri konkurrenceevne samt fokusere på globale sundhedsproblemer.
2. **Fødevarer, landbrug og bioteknologi (2.455 mio. EUR)**, der har til formål at opbygge en europæisk *videnbaseret bio-økonomi* og udnytte nye og uopdagede forskningsmuligheder til imødekommelse af sociale og økonomiske udfordringer: den voksende efterspørgsel efter sikrere og bedre fødevarer og bæredygtig anvendelse og produktion af vedvarende bioressourcer, den voksende risiko for epizootiske og zoonotiske sygdomme og fødevarerrelaterede lidelser, truslen mod en bæredygtig og sikker landbrugs- og fiskeriproduktion, navnlig som følge af klimaændringerne, og den stigende efterspørgsel efter fødevarer af høj kvalitet, der er fremstillet under hensyntagen til dyrevelfærd og de lokale landbrugsforhold.
3. **Informations- og kommunikationsteknologi (12.670 mio. EUR)**, med det formål at gøre Europa i stand til at styre og forme den fremtidige udvikling inden for informations- og kommunikationsteknologi.
4. **Nanovidenskab, nanoteknologier, materialer og ny produktionsteknologi (4.832 mio. EUR)**, med det formål at forbedre europæisk erhvervslivs konkurrenceevne og sikre omstillingen fra en ressourceintensiv til en videnintensiv industri, ved at fremdrive banebrydende viden til nye applikationer i grænseområdet mellem forskellige teknologier og discipliner.
5. **Energi (2.931 mio. EUR)**, med det formål at ændre det nuværende energisystem baseret på fossile brændstoffer til et mere bæredygtigt system baseret på flere forskellige energikilder og energibærere, kombineret med øget energieffektivitet med sigte på at finde en løsning på presserende problemer med for-

syningsikkerhed og klimaændringer, samtidig med at den europæiske energisektors konkurrenceevne øges.

6. **Miljø (herunder klimaændringer) (2.535 mio. EUR)**, med det formål at sikre bæredygtig forvaltning af miljøet og dets ressourcer baseret på øget viden om samspillet mellem biosfæren, økosystemerne og menneskelige aktiviteter og på udvikling af nye teknologier, værktøjer og tjenester som udgangspunkt for en integreret tilgang til løsning af miljøproblemerne. Hovedvægten vil blive lagt på forudsigelse af ændringer i klimasystemet, det økologiske system og jord- og havsystemet, på værktøjer og teknologier til overvågning, forebyggelse og afbødning af miljøbelastninger og –risici, herunder sundhedsrisici og til bevaring af det naturlige og menneskeskabte miljø.
7. **Transport (herunder luftfartsteknik) (5.940 mio. EUR)**, med det formål at udvikle integrerede, grønnere og mere intelligente pan-europæiske transportsystemer baseret på teknologiske fremskridt.
8. **Samfundsøkonomi og humaniora (792 mio. EUR)**, med det formål at skabe en dybdegående fælles forståelse for komplekse og fælles socioøkonomiske udfordringer for Europa, herunder vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne, social samhørighed og bæredygtighed, livskvalitet og global indbyrdes afhængighed, navnlig for at skabe et forbedret videngrundlag for politikkerne på de pågældende områder.
9. **Sikkerhed og rummet (3.960 mio. EUR)**, med det formål dels at udvikle teknologier, der er nødvendige for at sikre befolkningens sikkerhed, dels at støtte et rumforskningsprogram, der kan støtte udviklingen af anvendelsesmuligheder som f.eks. GMES (Global Monitoring of Environment and Security) og satellitkommunikation.

I forhold til det nuværende sjette rammeprogram er der foretaget en række ændringer i tematiseringen. Det nuværende samfundsvidenskabelige og humanistiske tema 7 ”Borgere og styrerformer i et videnbaseret samfund” er bredt ud til ”Samfundsøkonomi og humaniora”. Desuden er det tidligere ”Luftfart og rumfart” blevet erstattet af ”Sikkerhed og rummet”.

Inden for det tværnationale tematiske forskningssamarbejde vil der også være støtte til initiativer rettet mod skabelsen af dialog om videnskabelige emner og forskningsresultater med den brede befolkning uden for forskningsmiljøet, forskningskommunikation og undervisning. Desuden vil etiske principper og ligestillings spørgsmål blive taget op under denne overskrift.

Forskningssamarbejdet inden for de tematiske områder vil blive implementeret igennem fire former for samarbejde:

1. Forskningssamarbejde
2. Fælles teknologiinitiativer
3. Samordning af forskningsprogrammer
4. Internationalt samarbejde

Som under det sjette rammeprogram vil det tværnationale forskningssamarbejde udgøre hovedparten af den EU-finansierede forskning. Samarbejdet gennemføres af konsortier med deltagelse fra landene på grundlag af nærmere fastlagte instrumenter.

Fælles teknologiinitiativer vil med udgangspunkt i traktatens artikel 171 blive oprettet inden for områder, der er vitale for EU's fremtidige økonomiske vækst og velfærd, og hvor der på baggrund af forudgående teknologiplatforme er defineret en langsigtet forskningsdagsorden. Finansieringen af disse fællesforetagender vil bestå af midler fra rammeprogrammet, offentlige og private nationale midler og Den Europæiske Investeringsbank.

Koordineringen af nationale forskningsprogrammer vil blive fremmet ad to veje:

1. Udvikling og styrkelse af ERA-NET-instrumentet, herunder støtte fra EU til fælles projektindkaldelser i forbindelse med samarbejde inden for nationale forskningsprogrammer mellem flere medlemslande, ERA-NET PLUS.
2. EU's deltagelse i forskningsprogrammer iværksat i fællesskab blandt flere medlemslande med udgangspunkt i traktatens artikel 169.

Kommissionen foreslår, at rammeprogrammets tematiske områder åbnes for deltagelse af forskere og forskningsinstitutioner fra alle tredjelande. Derudover foreslår Kommissionen særlige fokuserede samarbejdsaktiviteter rettet mod lande eller grupper af lande med særlig interesse for samarbejde inden for visse områder.

II. Idéer (11.862 mio. EUR)

Under overskriften idéer foreslås etableret et europæisk forskningsråd, der skal øge dynamikken, kreativiteten og kvaliteten i den europæiske grundforskning. Det europæiske forskningsråd skal støtte forskerinitieret grundforskning inden for alle forskningsdiscipliner. Det eneste evalueringskriterium vil være fremragende kvalitet (excellence). Et europæisk forskningsråd foreslås etableret som et selvstændigt agentur, der vil være ansvarlig over for Kommissionen, Rådet og Parlamentet.

III. Mennesker (7.129 mio. EUR)

Kommissionen vil styrke kvaliteten og kvantiteten af de menneskelige ressourcer inden for forskning og teknologi i Europa, ved at tilskynde flere til at vælge en forskerkarriere, tilskynde europæiske forskere til at blive i Europa og tiltrække forskere fra hele verden. Kommissionen foreslår en række "Marie Curie" aktioner rettet mod forskere på alle stadier af deres karriere, fra den tidlige forskeruddannelse til livslang læring og karriereudvikling.

"Marie Curie" aktionerne kategoriseres inden for fem overskrifter:

1. Tidlig forskeruddannelse
2. Livslang læring og karriereudvikling
3. Industri-videnskab partnerskaber
4. Internationalisering - udveksling af forskere med tredjelande
5. Særlige aktiviteter rettet mod fjernelse af barrierer for forskermobilitet og fremme af karrieremuligheder for forskere i Europa

IV. Kapaciteter (7.486 mio. EUR)

Infrastruktur (3.961 mio. EUR)

Kommissionen vil støtte udnyttelsen og udviklingen af forskningsinfrastruktur af fælleseuropæisk interesse, der er nødvendig for at sikre, at den europæiske forskning

forbliver i front. Der planlægges aktiviteter, der kan forbedre eksisterende forskningsinfrastruktur. Der skal gives bedre muligheder for transnational adgang til nationale faciliteter samt bedre integration af eksisterende strukturer til fælles fordel. Endelig gives støtte til europæisk forsknings e-infrastruktur i form af højkapacitets kommunikationsinfrastruktur. Der skal endvidere gives støtte til etablering af ny infrastruktur på grundlag af artikel 171. Grundlaget herfor vil bl.a. være gennemførelse af konstruktionsundersøgelser på relevante områder.

SMV'er (1.901 mio. EUR)

Rammeprogrammet skal medvirke til at styrke innovationskapaciteten i de europæiske SMV'er gennem støtte til forskning, etablering af netværk samt udnyttelse af resultater. Der foreslås særlig forskningsstøtte til SMV'er og SMV-organisationer. Støtten kan gives til løsning af fælles eller komplementære tekniske problemer. Støtte til SMV-organisationer gives til udvikling af teknologiske løsninger på fælles problemer for et stort antal SMV'er inden for specifikke sektorer.

Videnregioner (158 mio. EUR)

Det foreslås at styrke forskningspotentialet i Europas regioner især gennem støtte til udvikling af regionale "forskningsbaserede kompetenceklynger" bestående af universiteter, virksomheder og regionale myndigheder.

Forskningspotentialer (554 mio. EUR)

Med henblik på at stimulere til udnyttelse af forskningspotentialet i den udvidede union gennemføres særlige aktioner, der kan styrke forskningskapaciteten i EU's konvergensregioner og fjernområder, så disse succesfuldt kan deltage i det europæisk forskningssamarbejde. Der planlægges aktiviteter som udveksling af forskere, udvikling af forskningsfaciliteter, organisering af konferencer og workshops med henblik på udveksling af viden samt etablering af evalueringsfaciliteter, der kan tilbyde forskningsinstitutionerne en uafhængig evaluering.

Videnskaben i samfundet (554 mio. EUR)

Med henblik på at skabe et effektivt og demokratisk europæisk videnssamfund med en harmonisk integration mellem videnskab og teknologi og tilhørende forskningspolitikker og det europæiske samfund opmuntres på europæisk niveau til refleksion og debat om videnskab og teknologi i relation til samfund og kultur. Aktioner på dette område omfatter styrkelse af det europæiske videnskabelige system, bedre inddragelse af forskere og offentlighed i videnskabsrelaterede spørgsmål, refleksion og debat om videnskab og teknologi samt deres plads i samfundet, kønsforskning, etablering af et miljø som gør unge interesseret i videnskab, udarbejdelse af en strategi for universiteternes rolle, forbedret kommunikation mellem den videnskabelige verden og et bredere publikum.

Specifikke aktiviteter inden for internationalt samarbejde (358 mio. EUR)

Udover det tematiske samarbejde med tredjelande vil der blive igangsat horisontale aktiviteter med henblik på at styrke det videnskabelige og teknologiske partnerskab mellem EU og tredjelande samt at hjælpe udviklingslandene med at styrke deres forskningskapacitet.

Det Fælles Forskningscenter (FFC) – ikke nukleare aktiviteter (1.817 mio. EUR)

FFC har til opgave at levere videnskabelig og teknisk støtte til unionens politikforberedelse, hvilket skal sikre stabile leverancer til støtte for implementeringen af eksisterende politikker samt tilpasning til nye politikkrav.

FFC's aktiviteter gennemføres inden for følgende temaer:

- **Velstand i et videnintensivt samfund**, hvilket bl.a. omfatter udvikling og brug af økonometriske og statistiske værktøjer til opfølgning af bl.a. Lissabon-strategien.
- **Solidaritet og ansvarligforvaltning af ressourcer**, hvilket bl.a. omfatter udvikling af et videncenter om bæredygtigt landbrug, udvikling af effektiv rådgivningsproces mht. den fælles fiskeripolitik og tilvejebringelsen af harmoniserede europæiske geo-reference data.
- **Sikkerhed og frihed**, hvilket bl.a. omfatter udvikling af aktiviteter inden for sikring af frihed og bekæmpelse af kriminalitet, etablering af et integreret miljø- og sundhedsinformationssystem til identifikation af overvågning af sammenhæng mellem sundhed og miljø samt støtte til unionens beredskab mod naturkatastrofer og teknologiske katastrofer.
- **Europa som global partner**, hvilket bl.a. omfatter styrket støtte til udvikling af EU's udenrigspolitik og integration af de nye medlemslande og kandidatlande i FFC's aktiviteter.

Finansieringsinstrumenter

Aktiviteterne under syvende rammeprogram vil blive finansieret via en række finansieringsinstrumenter. Disse instrumenter vil blive anvendt alene eller i kombination. Det vil fremgå af de enkelte særprogrammer, arbejdsprogrammer og projektindkaldelser dels hvilke finansieringsinstrumenter der vil blive brugt til at implementere de forskellige typer af aktioner, dels hvilke kategorier af deltagere og aktiviteter der er tale om.

Følgende finansieringsinstrumenter vil blive anvendt i forbindelse med projektindkaldelser:

- **Samarbejdsprojekter**, støtte til projekter, der gennemføres af et konsortium med deltagere fra forskellige lande, der har til formål at udvikle ny viden, ny teknologi, produkter eller fælles forskningsressourcer. Størrelse, omfang og intern organisering af konsortierne kan variere fra forskningsområde til forskningsområde og fra emne til emne.
- **Ekspertisenet**, støtte til fælles forskningsprogrammer, der implementeres af en række forskningsinstitutioner med henblik på at integrere deres aktiviteter inden for et givent område, som gennemføres via et langsigtet forskningssamarbejde.
- **Samordning og støtte**, støtte til aktiviteter, der sigter mod at samordne eller støtte forskning og forskningspolitik.
- **Enkeltprojekter**, hovedsagelig finansiering fra det europæiske forskningsråd til støtte af forskerinitierede projekter udført af individuelle forskerteams.
- **Støtte til udvikling af forskeruddannelse og af forskernes karrieremuligheder**, støtte til uddannelse og karriereudvikling for forskere, hovedsagelig til gennemførelse af Marie Curie-aktiviteter.
- **Forskning med sigte på særlige grupper (især små og mellemstore virksomheder)**, støtte til forskningsprojekter udført af universiteter eller forskningsinstitutioner for tredjeparter, hovedsagelig SMV'er eller sammenslutninger af SMV'er.

Følgende instrumenter vil blive anvendt med henblik på at støtte aktioner, som er igangsat med udgangspunkt i beslutninger i Rådet og Europa-Parlamentet, på baggrund af forslag fra Kommissionen om Fællesskabets støtte til multifinansierede initiativer i stor skala:

- **Finansieringstilskud fra Fællesskabet til fælles gennemførelse af veldefinerede nationale forskningsprogrammer på baggrund af traktatens artikel 169.** Den fælles implementering vil kræve etablering eller eksistens af en specifik implementeringsstruktur. Fællesskabets støtte vil afhænge af en finansieringsplan baseret på nationale tilsagn.
- **Finansieringstilskud fra Fællesskabet til gennemførelse af fælles teknologiiinitiativer med henblik på realisering af mål, som ikke kan opnås ved projektindkaldelser på baggrund af traktatens artikel 171.** Støtten vil kunne have form af forskellige instrumenter: støtte fra rammeprogrammet, lån fra Den Europæiske Investeringsbank eller støtte til risikovillig kapital. Fællesskabets støtte vil være afhængig af en finansieringsplan baseret på et formelt tilsagn fra alle involverede parter.
- **Finansieringstilskud fra Fællesskabet til udvikling af ny infrastruktur af fælles europæisk interesse på baggrund af traktatens artikel 171.** Fællesskabets støtte vil være afhængig af en finansieringsplan baseret på et formelt tilsagn fra alle involverede parter.

De finansielle instrumenter vil blive implementeret i overensstemmelse med traktatens artikel 167, reglerne for statsstøtte til forskning og udvikling såvel som internationale regler på området.

Udover de ovennævnte instrumenter vil Fællesskabet forbedre adgangen til lån fra Den Europæiske Investeringsbank ved at stille den nødvendige sikkerhed til rådighed for banken gennem etableringen af en risikodelingsfacilitet.

Når et projekt har modtaget den maksimale støtte fra Fællesskabet, kan der gives ekstra midler til en deltager i projektet fra en region, der har mulighed for at modtage støtte fra Strukturfondene.

Euratom-rammeprogrammet

Denne del af rammeprogrammet dækker de nukleare aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling, internationalt samarbejde, formidling og nyttiggørelse samt uddannelse.

Kommissionen foreslår, at beslutningen om et flerårigt rammeprogram for nukleare forsknings- og uddannelsesaktiviteter tager udgangspunkt i seks artikler.

I artikel 1 foreslås et femårigt rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område, for perioden 1. januar 2007 til 31. december 2011.

I artikel 2 nævnes mål og forskningsaktiviteter. Aktiviteterne er specificeret i to særprogrammer, dels fusionsenergiforskning og nuklear fission og strålingsbeskyttelse, dels Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter.

I artikel 3 foreslås et budget for perioden 2007-2011 på 3.092 mio. EUR. Fordelingen på de tre delaktiviteter er: Forskning i fusionsenergi: 2.159 mio. EUR, Nuklear fission og strålingsbeskyttelse: 394 mio. EUR og Det Fælles Forskningscenters aktiviteter på det nukleare område: 539 mio. EUR. Regler for Fællesskabets finansielle deltagelse er anført i bilag II.

I artikel 4 henvises der til, at de aktiviteter, der finansieres under rammeprogrammet, skal overholde forordninger, der har til hensigt at beskytte Fællesskabets finansielle interesser.

Ifølge artikel 5 skal alle aktiviteter udført under Euratom-programmet overholde grundlæggende etiske principper.

Kommissionen skal ifølge artikel 6 senest i 2010 med bistand fra eksterne eksperter gennemføre en midtvejsevaluering af rammeprogrammet og dets særprogrammer. Desuden skal Kommissionen efter rammeprogrammets afslutning gennemføre en ekstern evaluering ved hjælp af uafhængige eksperter om programmets rationale, gennemførelse og resultater. Kommissionen skal meddele konklusionerne, ledsaget af dens bemærkninger, til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Forskning i fusionsenergi

Formålet med samarbejdet om fusionsenergiforskning er at udvikle videnbasen inden for fusionsenergi og realisere ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor) som vigtige skridt hen imod skabelsen af prototypereaktorer. Forskningsindsatsen vil omfatte:

- Virkeliggørelse af ITER
- Forskning og udvikling til forberedelse af ITER's drift
- Teknologiaktiviteter som forberedelse til DEMO
- Langsigtede forsknings- og udviklingsaktiviteter
- Personale og uddannelse
- Infrastrukturer

Nuklear fission og strålingsbeskyttelse

Formålet med samarbejdet er at skabe en videnskabelig og teknologisk basis for sikker håndtering af radioaktivt affald, fremme sikker og mere ressourceeffektiv og konkurrencedygtig udnyttelse af nuklearenergi samt sikre et robust og socialt acceptabelt system for beskyttelse af mennesker og miljø mod effekterne af ioniseret stråling.

Forskningsindsatsen vil omfatte:

- Håndtering af radioaktivt affald
- Reaktorsystemer
- Strålingsbeskyttelse
- Infrastrukturer
- Personale og uddannelse

Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter

Formålet med Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter er at stille videnskabelig og teknisk støtte til rådighed for politikudvikling på det nukleare område samtidig med at sikre stabilitet i støtten til implementeringen af eksisterende politikker og tilpasning til ændring i den politiske efterspørgsel. Forskningsaktiviteterne vil omfatte:

- Håndtering af radioaktivt affald og miljøpåvirkning
- Nuklear sikkerhed
- Nuklear sikkerhedskontrol

Instrumenter

Instrumenter inden for fusionsenergiforskning

På grund af fusionsenergiforskningens særlige karakter kræver implementeringen af aktiviteterne på dette område særlige foranstaltninger baseret på procedurer beskrevet under:

- Associationskontrakter mellem Kommissionen, medlemslandene eller fuldt associerede tredjelande eller enheder inden for medlemslandene eller fuldt associerede tredjelande, som varetager gennemførelse af en del af EU's forskningsprogram for fusionsenergi.
- Den europæiske fusionsudviklingsaftale (EFDA).
- Det fælles europæiske foretagende for ITER.
- Internationale aftaler mellem Euratom og tredjelande inden for fusionsenergiforskning, især ITER-aftalen.
- Andre multinationale aftaler indgået mellem Fællesskabet og associerede organisationer, især aftalen om udveksling af medarbejdere.
- Omkostningsdelingsaktioner med henblik på at fremme fusionsenergiforskning med enheder i medlemslandene og lande associeret med Euratom-rammeprogrammet.

Udover de ovennævnte instrumenter vil der kunne blive igangsat følgende andre aktiviteter: udvikling af menneskelige ressourcer, stipendier, integrerede infrastruktur initiativer og specifikke støtteaktioner.

Instrumenter på andre områder

Euratom-rammeprogrammets aktiviteter på andre områder end fusionsenergi finansieres gennem en række finansieringsordninger. I de enkelte særprogrammer, arbejdsprogrammer og forslagsindkaldelser vil det være anført, hvilke typer finansieringsordninger der finder anvendelse, hvem der kan deltage, samt hvilke aktivitetstyper der kan ydes støtte til.

Der er tale om følgende finansieringsordninger (jf. beskrivelse af finansieringsordninger under rammeprogrammet for forskning, teknologisk udvikling og demonstration):

- Samarbejdsprojekter
- Ekspertisenet
- Samordning og støtte
- Tiltag til fremme og udvikling af menneskelige ressourcer og mobilitet.

5. Andre landes holdninger

Forslaget og dets overordnede struktur har generelt fået en positiv modtagelse fra alle lande. Der er generelt opbakning til forslaget om en fordobling af forskningsbudget om end nogle enkelte lande henviser til deres holdning til størrelsen af EU's samlede budget.

Der er blandt landene bred opbakning til etableringen af et europæisk forskningsråd med excellence som grundkriterium for udvælgelse af projekter.

Ligeledes er der overordnet set opbakning til de foreslåede ni temaer. Dog har en stor minoritet af lande, herunder Danmark talt for en opsplitning af temaet "Sikkerhed og rummet" i to.

Et stort antal lande stiller sig skeptisk over for forslaget om etablering af fælles teknologinitiativer (art. 171). Flere lande har også udtrykt behov for en afklaring af sammenhængen mellem syvende rammeprogram og det nye program for konkur-

renceevne og innovation (CIP) med hensyn til viden- og teknologispredning til små og mellemstore virksomheder. De fleste lande hilser forslaget om forenkling af de administrative procedurer under rammeprogrammet velkomment.

6. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

7. Høring i Danmark

Forslaget er den 8. april 2005 sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 25. maj 2005. Ved høringsfristens udløb den 17. maj 2005 var der indkommet svar fra følgende:

Universiteter, forskningsråd, organisationer m.fl.

Aalborg Universitet (AAU) finder, at der er en for skæv fordeling af midler mellem temaet "Samfundsøkonomi og humaniora" og de otte andre temaer og mener, der bør afsættes flere midler til temaet.

Især i temaerne sundhed, fødevarer og nanovidenskab er der et stort behov for at inkludere samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning, da forskning inden for disse områder indeholder etiske problemstillinger.

Under temaet "Sundhed" bør der være mere støtte til molekylærbiologisk grundforskning, bl.a. som forudsætning for de landvindinger, der forventes inden for temaet.

AAU finder, at det er en stor mangel, at Geografiske Informations Systemer ikke er skrevet ind i 7RP.

AAU mener, at der bør være mere fokus på strategisk ledelse af innovation, organisering og ledelse af effektiv teknologisk udvikling, implementering og spredning (innovation), da det ikke kun er nok at forske i teknologi, men at de nævnte processer også skal være til stede.

Aarhus Universitet (AU) ser det som et stort skridt, at 7RP dækker syv år frem for de hidtidige fem år. Set sammen med den store forøgelse af budgettet mener AU, at det vil give forskerne, der deltager i rammeprogrammet, langt bedre muligheder for at levere banebrydende resultater på et højt internationalt niveau.

AU ser gerne, at der i temaet "Informations- og kommunikationsteknologi" også fokuseres på, hvorledes forskellige videnformer og videnpraksis fungerer, og på den informationsteknologiske udviklings betydning for videnproduktion og videndeling.

AU vurderer, at ERC's uafhængighed er vigtig for at sikre, at støtten fra EU til grundforskningen sker på baggrund af kvalitet uanset forskningsområde.

AU støtter, at der fra dansk side arbejdes seriøst med de problemer, der er identificeret i forbindelse med administrationen af rammeprogrammet. Det drejer sig bl.a. om fordelingen mellem nye og gamle instrumenter, effektiviteten i managementprocessen med behov for forenkling af kontraktforhandlingsprocessen samt behov for forenkling

af det legale og finansielle krav samt ønsker om, at de forhindringer 6RP indirekte kom til at lægge for deltagelse for SMV'er og de nye EU-lande forsøges fjernet.

Akademikernes Centralorganisation (AC) finder på det overordnede plan, at der er sket en række fremskridt i forhold til 6RP.

Det er imidlertid vanskeligt at gå ind i en indholdsmæssig drøftelse og afklaring af de foreslåede aktiviteter, så længe der ikke er vished om størrelsesordenen af de midler, der er til rådighed. Dog mener AC, at der bør være en mere ligelig fordeling af midler til strategisk forskning under temaerne og den forskerinitierede grundforskning under "Idéer". Balancen bør ligge på 50/50 i forhold til den nuværende fordeling på ca. 80/20.

Temaerne "Fødevarer, landbrug og bioteknologi" og "Miljø" samt især den samfundsvidenskabelige og humanistiske forskning er ifølge AC prioriteret for lavt i forhold til de øvrige temaer.

Der er i høj grad brug for den samfundsvidenskabelige og humanistiske forskning, som bl.a. kan bidrage med afgørende elementer om samfundets sociale sammenhængskraft, et dynamisk offentligt privat samspil og velfungerende institutioner med dynamisk ledelsen.

AC finder, at kernekraft er et område, som kunne nedprioriteres. Dele af Euratom programmets godt 3 mia. euro kunne gøre bedre gavn som en del af rammeprogrammet.

Der er behov for en forstærket indsats for at sikre SMV'ernes deltagelse i rammeprogrammerne. Der kan være brug for at afsætte flere ressourcer til en yderligere indsats for vejledning og målrettet rådgivning for forskere og deres administrative stab i relation til 7RP.

For at sikre, at der i de ni temaer er mulighed for tværvideenskabelige temaer og forskningsprogrammer foreslår AC, at det eksplicit indskrives i nogle af de naturvidenskabelige, teknisk- og sundhedsvidenskabeligt prægede temaer, at de tilknyttede samfundsvidenskabelige og humanistiske aspekter af forskningen også skal inddrages. Det handler om f.eks. de betydnings-, formidlings- og markedsføringsmæssige aspekter af forskning og innovation.

Mht. til etableringen af det europæiske forskningsråd lægger AC vægt på, at der bliver en nogenlunde ligelig repræsentation for de videnskabelige hovedområder, og at der bliver fuld åbenhed og gennemskuelig i forbindelse med udvælgelsen af de forskere der skal fordele midlerne, og i forbindelse med behandling af ansøgninger og fordeling af midler, samt kriterier herfor. I den forbindelse er det vigtigt, at ansøgningsprocedurerne, selve fordelingen af midler og procedurerne knyttet til evaluering og af-rapportering bliver enkel og ubureaukratisk.

AC finder, at der er behov for en udbygning af konsulentbistanden til ansøgerne til rammeprogrammet.

AC foreslår, at der på europæisk plan gennemføres en fælles undersøgelse af de europæiske forskeres rejse og mobilitetsmønster med henblik på at udarbejde en samlet analyse af de væsentligste muligheder og barriere for mobilitet.

Der må arbejdes på at skabe kontinuitet i forskernes karriereveje – også gennem flere jobmuligheder i løbet af karrieren. Det er derfor vigtigt for forskernes kompe-

tence- og karriereudvikling, at der skabes systematiske ordninger, der sikrer forskerne mulighed for i længere tidsperioder at henlægge forskningsaktiviteten til en anden forskningsinstitution eller virksomhed – enten i eget land eller i udlandet.

Under komponenten ”Kapaciteter” finder AC, at det er en væsentlig forudsætning for en fuld udnyttelse af rammeprogrammet i Danmark, at det også kommer SMV’erne til gavn. Derfor finder AC det også nødvendigt, at der bliver en mere eksplicit og konkret kobling til EU’s programmer vedr. innovation (CIP) og iværksætterier.

AC ser også meget gerne, at der i syvende rammeprogram bliver større fokus på SMV’ernes muligheder for at udnytte forskningsresultaterne og på sammenhængen mellem den brugerdrevne innovation, som disse virksomheders udvikling ofte bygger på, og forskningen. Især i forbindelse med den anvendte forskning er der brug for, at forskningsprojekterne i højere grad knytter an til borger-, bruger- og kundeperspektivet, således at forskningsresultaterne lettere kan indgå i udviklingen af produkter og services – ofte i SMV’erne.

Arbejds miljøinstituttet (AMI) finder det positivt, at der afsættes flere midler til forskning og teknologisk udvikling end tidligere og hilser det velkomment, at der etableres et delvist autonomt europæisk forskningsråd. For at undgå, at der blandt Europas forskere anvendes unødigt mange ressourcer på fundraising fra flere parallelle strukturer, bør forskningsrådets temaer og puljer afgrænses klart fra det øvrige rammeprogram.

Efter AMI’s mening indgår arbejdsmiljø yderst spredt og sporadisk i udkastet til 7RP. Arbejdsmiljø bør derfor indtage en langt stærkere og proaktiv placering ved indarbejdelse i 7RP som et decideret tværgående tema. AMI bemærker, at 10 % af den amerikanske regerings bevilling til nanoforskning øremærkes til nanorelateret arbejdsmiljø- og miljøforskning for at forebygge bl.a. et nyt asbestproblem.

Handelshøjskolen i København (CBS) er umiddelbart positiv over for forslaget, men finder, at det er meget overordnet i sin formulering, og derfor tages der forbehold for den positive indstilling, indtil forslaget er konkretiseret.

CBS finder, at 7RP fortsat er meget teknologifikeret og ønsker, at Kommissionen i udmøntningen af rammeprogrammet i højere grad inddrager erhvervsøkonomiske og erhvervsorienterede humanistiske kompetencer, således at forskningsbaseret viden om eksempelvis brugerdrevne innovation og teknologiudvikling, ændring i produktionsforhold, globalisering af markedet, kommercialisering af innovation, mv. sikrer, at europæisk industri og erhvervslivs konkurrenceevne udvikles og styrkes.

CBS foreslår følgende temaer, der bør tages op i forbindelse med konkretisering af rammeprogrammet: Globalisering og out- og insourcing af produktion, Social entrepreneurship, herunder udvikling af nye forretningskoncepter samt Experience Economy.

CBS foreslår, at der afsættes midler under ”Mennesker”-søjlen til at forbedre de europæiske forskeres kompetencer til at lede større forskningsprojekter.

Danish Water Forum (DWF) opfordrer til, at der fra dansk side gives fuld opbakning til temaet ”Miljø (herunder klimaændringer)”, som er et af de ni temaer i forslaget til 7RP. DWF deltager i den europæiske Water Supply and Sanitation Technology Platform (WSSTP), som der henvises til i forslaget. DWF ønsker at fremhæve en række områder, som begrundes i muligheden for at udbygge danske styrkepositioner og dermed den danske vandsektors eksportpotentiale samt at sikre en bæredygtig og effektiv udnyttelse af Danmarks vandressourcer og effektivisering af den danske vandsektor. Det drejer sig bl.a. om følgende: Metoder og værktøjer til integreret vandressourceforvaltning, Forbedret procesforståelse i akvatiske økosystemer og vandets kredsløb, Anvendelse af IKT (sensorer, online systemer, modeller) til monitorering, styring og beslutningsstøtte inden for vandforsyning, afløbssystemer og renseanlæg, industrielt procesvand, grundvandsbeskyttelse og vandmiljøforvaltning, Forvaltning af forsyningssektorens fysiske aktiver, Reduktion af miljøpåvirkninger fra vandforsyning og spildevandshåndtering, Differentierede vandkvalitetskrav i industrielle fremstillingsprocesser og produkter, Nye renseteknologier til vandopgradering, vandgenbrug og spildevandsrensning i industrien, Øget vandproduktivitet i jordbruget via forbedrede vandingsteknologier og anvendelse af bioteknologiske forædlingsmetoder og Udvikling af bæredygtige teknologier til gylleopbevaring, -separation og -genanvendelse.

Danmarks Farmaceutiske Universitet (DFU) finder rammeprogrammets struktur dækkende.

DFU ser positivt på etableringen af et europæisk forskningsråd og nævner forsker-drevne kliniske undersøgelser som eksempel på et forskningsområde, der ikke kan løftes på nationalt plan, men som et europæisk forskningsråd kunne støtte.

DFU finder, at teknologiplatforme er et spændende initiativ. Etableringen af en platform inden for lægemiddel-medicoområdet vil være særdeles interessant for dansk sundhedsforskning, da såvel dansk industri som en række af landets universiteter og hospitaler står stærkt også efter international målestok.

Det er ifølge DFU vigtigt, at der sikres gode muligheder for at støtte initiativer, der er rettet mod grænsefladerne mellem to eller flere af de ni temaer. Som eksempel nævnes grænsefladen mellem ”Sundhed” og ”Fødevarer, landbrug og bioteknologi”. På samme måde finder DFU, at det er vigtigt, at en række sundhedsmæssige forhold belyses ud fra en socioøkonomisk synsvinkel.

Danmarks Forskningspolitiske Råd (DFP) vurderer, at EU-Kommissionens forslag til 7RP vil være til gavn for forskning og teknologisk udvikling i Danmark. DGP har med stor interesse konstateret, at kommissionen foreslår: fordobling af EU's midler til rammeprogrammet, justering af de tematiske forskningsprogrammer i forhold til 6RP, etablering af et europæisk forskningsråd, øgede investeringer i udvikling af menneskelige ressourcer og forenkling af bureaukrati ved indgåelse af kontrakter. DFP anbefaler, at den hidtidige danske holdning til hovedlinierne i 7RP fastholdes.

Danmarks Grundforskningsfond (DG) finder, at en fordobling af midlerne til 7RP vil betyde en styrkelse af den europæiske forskningsindsats og samtidig øge presset på medlemslandene for at skabe bedre samspil mellem nationale midler til R&D og de fælleseuropæiske midler. Den danske forskningsindsats bør koordineres bedre for at optimere danske forskningsmiljøers muligheder for at udnytte 7RP.

DG kan varmt støtte grundprincipperne for etableringen af et europæisk forskningsråd (ERC). Det er imidlertid vigtigt, at ERC holdes fri af Kommissionens indflydelse, og at der opbygges et enkelt og forskningsnært administrativt system. DG anbefaler derfor, at ERC etableres under artikel 171, således at ERC finansieres gennem rammeprogrammet, men i øvrigt fungerer som autonom, selvstændig enhed.

Den detaljerede opdeling af Marie Curie programmet skaber unødvendig mangel på fleksibilitet, og DG opfordrer derfor til en forenkling af denne del af programmet.

Intentionerne om at skabe sammenspil med medlemslandenes initiativer er interessant, men der er behov for at præcisere, hvorledes man vil kunne kvalitetssikre sådanne virkemidler.

Det er DG's opfattelse at "klynge-stipendiemidler" fortrinsvis bør følge forskeruddannelse i relation til større forskningssatsninger, f.eks. i form af centres of excellences, som er udvalgt på baggrund af international evaluering af forskningspotentialer.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) hilser velkomment, at Kommissionen vil arbejde for en forenkling af regler, finansielle retningslinier og administrative procedurer og beder om, at der fra dansk side gøres en seriøs indsats for, at der sker reelle forenklinger.

DTU peger på, at visse forskningsområder kræver en tværvideenskabelig indsats som der bør arbejdes for ikke lades i stikken, og nævner som eksempel "Sundhed" og "Fødevarer, landbrug og bioteknologi". Den teknologiske side af fødevarer- og landbrugsproduktion under temaet "Fødevarer, landbrug og bioteknologi" bør prioriteres højt. Bioteknologien bør således suppleres af forskning i nye og innovative produktionsteknologier og processer.

DTU finder, at balancen mellem konventionelle og bæredygtige energiformer i temaet "Energi" er udmærket. Dog bør der inden for "El-produktion med vedvarende energi" arbejdes for at sikre tilstrækkelig fokus på vindenergi.

DTU hilser det velkomment, at miljøområdet får sit eget tema, da det må anses for danske styrkeområde. Der kunne efter DTU's opfattelse arbejdes på at gøre byggeforskningsområdet til en mere synlig del af miljøtemaet.

Sammensmeltningen af sikkerhed og rumfart forekommer besynderlig, da der ikke synes at være en logisk sammenhæng mellem de to emner.

DTU finder, at mobilitetsprogrammet er et indsatsområde, hvor der er behov for forenkling af administrative procedurer og forkortelse af behandlingstiden.

DTU anser styrkelse af forskningsinfrastruktur for et meget centralt element, og at der skal arbejdes kraftigt for, at også mindre faciliteter kan opnå støtte, så det ikke udelukkende er de store medlemslande, der har fordel af særprogrammet.

Dansk Energi (DE) hilser fokusering på energi og infrastruktur velkomment og støtter generelt prioriteringer på energiområdet. DE finder det dog vigtigt ikke at betragte de forskellige prioriteringer adskilt. Ifølge DE er de store fremskridt i høj grad knyttet til systembetragtninger. Tilsvarende problematikker findes mellem de forskellige temaer, f.eks. mellem energi, miljø, transport og landbrugsproduktion. DE nævner som eksempel sammenhængene mellem ”Energi” og ”Fødevarer, landbrug og bioteknologi” idet der i sidst nævnte er beskrevet udviklingen af ”bæredygtige non-food produkter”, som f.eks. kan anvendes til flydende brændsel eller el-produktion.

Det er vigtigt, at man i EU fastholder udvikling af både fossil kulkraft og vedvarende energi, således at både ”Rene kulstofteknologier” og ”CO2 opsamlings- og lagrings-teknologier til el-produktion uden emissioner” tages med.

Under overskriften ”Intelligente energinet” finder DE, at der er behov for at styrke og prioritere udvikling af værktøjer til optimal integrering af fluktuerende elektricitetsproduktion baseret på vedvarende energikilder. Der er her tale om et problem af europæisk karakter.

DE finder det vigtigt, at der i rammeprogrammet stadig gives tilskud til demonstrationsprocesser. Udviklingsprojekter inden for energi har så store risici, at firmaer ikke kan stå alene med risikoen.

Dansk Industri (DI) ser positivt på forslaget om at fordoble budgettet i forhold til 6RP, da et sådant løft er nødvendigt for at opfylde Lissabon- målsætningen om forbedret konkurrenceevne.

DI er tilfreds med de foreslåede forskningstemaer, men foreslår, at der kommer fokus på især følgende: forskning inden for katalyse og maritime transportformer, byggesektoren, herunder bygningers indeklima og menneskers konformt, samt omkostningseffektiv miljøpolitik. Meget høj prioritet bør gives til forskning, der kan imødegå livsstilssygdomme, energiområdet, og budgettet til nanoteknologi, materialer og teknologi bør øges.

DI foreslår en udbygning af Marie Curie programmet, så samarbejdet kommer til at omfatte både den enkelte forsker og vedkommendes forskningsinstitution.

DI støtter oprettelsen af et europæisk forskningsråd (ERC), som bør være uafhængigt af både europæiske og nationale myndigheder. Der bør være en stærk repræsentation af både større og mindre virksomheder i bestyrelsen og styringsgruppen for ERC.

For at reducere koordinationsbehovet og store administrative byrder bør der ske en forenkling af de administrative procedurer og en reduktion af antallet af projektdeltagere.

DI anbefaler, at der afsættes betydelige midler til instrumenter, som er målrettet til virksomhederne; det vil først og fremmest sige de traditionelle instrumenter og CRAFT. DI foreslår flere fleksible projektyper, herunder et såkaldt 1-1 samarbejde. Et sådant instrument vurderes at være til gavn ikke mindst for de nye medlemslande. DI anbefaler, at samspillet mellem offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder øges. DI støtter forslaget om etablering af europæiske teknologiplatforme.

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) er overordnet tilfreds med det faglige indhold og finder det positivt med en længere tidshorizont og en fordobling af midlerne i forhold til 6RP, men har dog bl.a. følgende bemærkninger:

Der bør afsættes flere penge til det europæiske forskningsråd.

INCO bør tilføres øgede midler, da det internationale samarbejde er et meget positivt aspekt ved EU's rammeprogrammer.

Der bør sættes på en ressourcemæssig opgradering af tema nr. 6 om "Miljø" samt især af tema nr. 2 om "Fødevarer, landbrug og bioteknologi", der økonomisk er placeret som henholdsvis tredje mindst og anden mindst betydende tematiske område.

For Miljø skal det anerkendes, at midlerne til dette område er øget som det er sket på andre områder. Ikke desto mindre kunne de aktuelle økologiske problemer med vidtgående indflydelse på sundhed, økonomisk udvikling og politisk stabilitet, godt pege i retning af en yderligere ressourcetilførsel til dette vigtige område.

KVL vil konkret foreslå, at midlerne til tema nr. 2 forøges via midler fra EU's landbrugsstøtteordninger. Der ligger stadig mange opgaver inden for dette tema, som vil være til gavn for både industri og befolkning, bl.a. opgaver i relation til sundere fødevarer og ernæring.

Det kan også overraske, at tema nr. 4 om nanoteknologi har så lav en andel af det totale budget. Det burde være klart, at en meget stor del af erhvervsinteresserne inden for EU (herunder fødevarerindustrien) falder inden for temaerne 2 og 4.

Man bør ikke se så adskilt på områderne sundhed som behandling af sygdomme (under sundhed) på den ene side og sundere fødevarer og ernæring under fødevarer, landbrug og bioteknologi på den anden. I stedet burde man indbygge et helhedssyn på forholdet mellem sundhed som behandling af sygdomme og den mere forebyggende del af sundheden, som KVL har gjort det i sin vision om "planter på nye opgaver".

Adskillige steder i forslaget er det udtalt, at store mængder af data og databaser frembragt i forbindelse med forskning er en begrænsende faktor for opnåelse af videnskabelige konklusioner. Fra KVL's side skal det foreslås, disciplinen "multivariat dataanalyse" bliver integreret i rammeprogramforslaget, idet netop "multivariat dataanalyse" er beregnet til at analysere store mængder af data.

Det Frie Forskningsråd (DFF) finder, at den overordnede struktur og indhold i 7RP repræsenterer en væsentlig forbedring i forhold til 6RP. DFF har noteret sig, at der i 7RP er sket en væsentlig nedtoning af virkemidlernes rolle og beskaffenhed, og at mindre samarbejdsprojekter igen har fået en mere central placering.

Der er behov for en større detaljeringsgrad i beskrivelsen af ERC. Det bør f.eks. præciseres, hvordan følgende hensyn sikres for et velfungerende ERC: uafhængighed til Kommissionen og andre interessenter, samarbejde og grænseflade med nationale forskningsråd, sikring af faglig troværdighed, gennemskelig og ubureaukratisk evalueringsproces samt begrænsning af ansøgningsmængde.

Efter DFF's mening bør ERC sammensættes og fungere, så der ikke kan rejses tvivl om, at midlerne uddeles alene efter kvalitetshensyn. De nationale forskningsråd bør støtte spæde/mindre initiativer, mens det europæiske niveau vil have sin styrke ved store initiativer samt initiativer, der kan fremme mobilitet og samarbejde på tværs af landene. Et forventet misforhold mellem volumen af ansøgninger og budgettrammer vil kunne modvirkes gennem den profil, ERC vil få. Et elitært råd, bemanded med højt kvalificerede forskere, der sikrer gennemførelse af fagligt troværdige evalueringsprocesser baseret alene på kvalitetsvurderinger af ansøgninger af en vis volumen vil i sig selv begrænse ansøgningsmængden.

Det Strategiske Forskningsråd (DSF) har med særlig interesse noteret sig det nye forslag om Fælles teknologiinitiativer. Dette udspil falder i god tråd med DSF's forslag om innovationsaccelererende forskningsplatforme (IAFP). DSF foreslår at der i den faglige prioritering lægges særlig vægt på de udvalgte emner og områder for IAFP'erne:

1. Vand – fremtidens strategiske ressource
2. Sundhedsindsats med basis i biologiske forsvarsmekanismer
3. Brugerdriven innovation og forretningsudvikling i videnskabsøkonomien
4. Biologisk produktion – nyttige produkter fra fornybare ressourcer
5. Globale designdrevne produktionsplatforme
6. Vedvarende energi sat i system
7. Fra nanovidenskab til nanobaserede produkter
8. Sunde og sikre fødevarer
9. Højteknologisk instrumentudvikling – en dansk spydspids
10. Individperspektiv i fremtidens sundhedsvæsen

DSF's bestyrelse og programkomiteer vil foreslå, at opmærksomheden fra dansk side i de videre forhandlinger i særlig grad rettes mod:

- at lette virksomhedernes muligheder for at deltage i programmet, fx at give SMV'er en reel mulighed for at deltage i de store aktioner teknologiske platforme og Fælles teknologiinitiativer
- at vilkårene for videndeling indrettes hensigtsmæssigt for virksomheder, bl.a. uden tvungen deling af al baggrundsviden
- at tværgående projektforslag kan blive tilgodeset
- at forskeruddannelsesaktiviteter også skal indgå i de tematiske programmer
- at "flat rate" finansieringsmodellen indføres generelt
- at intentionerne om at forenkle procedurer og at lette de administrative byrder for ansøgere og bevillingshavere føres ud i livet.

DSF har med glæde noteret sig, at såvel energi som miljø er højt prioriterede temaer.

Der synes at være en prioriteringsskævhed i form af et meget højt tentativt beløb til "Informations- og kommunikationsteknologi" i forhold til "Fødevarer, landbrug og bioteknologi".

Nanofotonik er et interessant område for danske interesser, og det burde prioriteres på linje med nanoelektronik under temaet "Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi".

DSF foreslår, at der i afsnittet om ”Miljøteknologi”, ”Teknologivurdering, -verifikation og -afprøvning” under temaet ”Miljø” tilføjes ”systemer” til de nævnte emner ”processer, teknologier og produkter”.

Det nye tema ”Sikkerhed og rummet” bør deles i to.

Afslutningsvis udtrykker DSF en forhåbning om, at den nationale danske indsats vil kunne matche EU's initiativer og bidrage til en styrket europæisk forskningsindsats på en række vigtige teknologiske områder.

ECTP-Denmark (ECTP), der er et nyetableret offentlig-privat partnerskab mellem alle byggeriets aktører, finder det positivt, at de mindre samarbejdsprojekter igen har fået en mere central placering. ECTP finder dog, at der bør anføres noget mere specifikt i 7RP vedr. den forventede størrelse på samarbejdsprojekter for at sikre en forskydning mod STREP og mindre projekter.

Teknologiplatformenes placering og rolle i 7RP bør ifølge ECTP fremgå mere klart.

ECTP finder det generelt uheldigt, at der ikke fokuseres mere på den europæiske byggesektor.

Under ”Sundhed” savner ECTP en fokusering på bygningers indeklima og menneskers komfort. Inden for byggeri, anlæg og ejendom er der et stort potentiale i anvendelsen af IKT. Der er et behov for i denne sammenhæng at koble IKT med en bedre forståelse af brugernes situation ved at inddrage discipliner som f.eks. psykologi, kognition og samfundsvidenskab.

Under temaet ”Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi” bør fokus fastholdes på byggesektorens behov i relation til både produktionsteknologier og nye materialer.

ECTP foreslår, at der under ”Miljø (herunder klimaændringer)” tilføjes et afsnit om tilpasning af bygninger til klimaændringer

Under ”Transport” foreslås tilføjet ”Udvikling af urbane elementer der understøtter bæredygtig transport”.

Under ”Samfundsøkonomi og humaniora” foreslås fokus på demografiske forandrings betydning for urban udvikling og ny former for urban planlægning og administration i samarbejde mellem den offentlig og private sektor.

Elkraft og Eltra (EE) finder, at der er formuleret en bred dækning af energiindsatsområderne. Under overskriften ”Intelligente energinet” er der dog behov for at styrke og prioritere udviklingen af værktøjer til en optimal integrering af fluktuerende elektricitetsproduktion for fornybare energikilder. Denne udfordring er ikke lokalt begrænset, men har i fremtiden bred europæisk karakter.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) kan støtte det brede forskningsmæssige fokus i syvende rammeprogram, med inddragelse af nye forskningsområder og med mulighed for, at teknologiplatformene kan være med til at sætte fælles forskningsprioriteter og mål. FRI forventer, at de nye forskningsområder og inddragelsen af

teknologiplatforme vil styrke mere erhvervsorienterede forskningsmål og fremme synergieffekter mellem flere forskningsfelter.

Danmark har en særlig interesse i tre af de overordnede temaer; ”Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi”, ”Energi” og ”Miljø”, da Danmark besidder kernekompetencer, ikke mindst i relation til byggeri og forskning inden for byggeri, bygninger og bymiljø.

FRI ser sammen med en række andre aktører inden for dansk byggeri et særligt potentiale for en styrket forskningsindsats inden for: ”Energi, indeklima og ventilation”, ”Økonomi og processer”, ”Byudvikling”, ”Materialer” og ”Slutbrugerværdier i byggeriet”. Forskning inden for disse områder vil dels fremme den fælles målsætning om et lavere energiforbrug i bygninger og dels skabe øget effektivisering i byggeriet. For DFU er det derfor væsentligt, at disse områder indtænkes som forskningsområder under 7RP, og at teknologiplatformene får indflydelse på fastlæggelsen af fælles forskningsprioriteter og mål.

Forskningscenter Risø (Risø) støtter en særlig indsats for at fremme videndeling og forskermobilitet og for en højere grad af samarbejde både inden for forskningstemaerne og gennem fælles udnyttelse og udbygning af forskningsinfrastrukturen.

Risø finder, at det er vigtigt at fastholde, at formålet med EU’s rammeprogram er at skabe en strategisk europæisk forskningsindsats, der er fuldt på højde med indsatsen uden for EU. I forlængelse heraf finder Risø det u hensigtsmæssigt, at forslaget ikke eksplicit lægger op til at fastholde EU’s globale førerposition inden for vindenergi og distributionsteknologi. Risø finder, at vindenergi er et særligt dansk prioriteret område, og bør derfor præciseres i langt højere grad.

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK) hilser velkommen, at der med forslaget til 7RP er sket en væsentlig nedtoning af virkemidlernes rolle og beskaffenhed og at mindre samarbejdsprojekter igen har fået en mere central placering. Det er FKK’s opfattelse, at de nye støtteformer vil fremme humanistiske forskningsmiljøers muligheder for at deltage i EU’s rammeprogrammer.

FKK finder det glædeligt, at der er tale om en væsentlig forøgelse af midlerne til samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning. Imidlertid er der tale om en disproportionalitet, når der til tema 3: ”Informations- og kommunikationsteknologi” er afsat hele 28% af midlerne til de tematiske områder, mens der kun er afsat 2% til tema 8: ”Samfundsøkonomi og humaniora”. Midlerne til tema 8 fortsat er utilstrækkelige i forhold til de deltagende hovedområders størrelse.

FKK foreslår en række tekstnære ændringer i beskrivelsen af de ni temaer. Her er gengivet nogle mere overordnede synspunkter:

Inden for sundhed bør der forskes i de sociale og kulturelle aspekter af sygdom. Ligeledes bør der forskes i de kulturelle aspekter af IKT. Under miljø bør der forskes i befolkningens ikke-monetære værdifastsættelse af miljøpåvirkningen. FKK fremhæver ligeledes forskning i oplevelsesøkonomi samt forskning i kultur i relation til sikkerhed.

Det er særdeles positivt, at et fremtidigt European Research Council

(ERC) udgør en så væsentlig del af Kommissionens forslag, herunder at der er vilje til at afsætte en betydelig del af rammeprogrammets midler til ERC.

Såvel i selve forslaget som i kommende særprogrammer og senere opslag om støtte af forskningsinfrastruktur bør der henvises eksplicit til mulighederne for inddragelse af samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning.

Det er positivt, at der i højere grad er åbnet for tværgående forskning på tværs af de prioriterede temaer, herunder for inddragelse af humanistiske og samfundsvidenskabelige dimensioner i de enkelte temaer. FSE frygter imidlertid, at fagkundskab inden for humaniora og samfundsvidenskab ikke vil være tilstrækkeligt repræsenteret i de respektive bedømmelsespaneler og anbefaler, at der også kaldes på bedømmere inden for humaniora og samfundsvidenskab, således at den tværgående kvalitet sikres inden for de enkelte prioriterede temaer.

Forskningsrådet for Natur og Univers (FNU) finder det glædeligt, at 7RP lægger op til en forstærket indsats på det grundvidenskabelige område. De fire programmer ”Samarbejde”, ”Idéer”, ”Mennesker” og ”Kapaciteter” giver mulighed for bottom-up initieret forskning. Også etableringen af ERC hilses velkomment. Et økonomisk løft til fri forskning er tiltrængt, men ERC skal ikke lægge beslag på nationale midler.

Den tværgående komponent ”marin forskning” bør opprioriteres i de enkelte temaer især under ”Miljø”. FNU foreslår, at temaet ”Fødevarer, landbrug og bioteknologi” udvides til ”Fødevarer, landbrug, akvakultur, fiskeri og bioteknologi”. En skarp marin/maritim profil skal ifølge FNU ses i forhold til Danmarks geografiske placering, forskningsområdets vigtighed samt tilstedeværelsen af flere internationale stærke forskningsmiljøer.

Forskningsrådet for Samfund og Erhverv (FSE) finder det overordentligt glædeligt, at humaniora og samfundsvidenskab har fået en selvstændig plads blandt de prioriterede forskningstemaer.

Med forslaget til 7RP er der sket en væsentlig nedtoning af virkemidlernes rolle og beskaffenhed, og mindre samarbejdsprojekter har igen fået en mere central placering. Det er rådets opfattelse, at de nye støtteformer vil fremme samfundsvidenskabelige forskningsmiljøers muligheder for at deltage i EU's rammeprogrammer.

FSE konstaterer med tilfredshed, at der i højere grad er åbnet for en tværdisciplinær tilgang til de prioriterede temaer. Rådet har således forventninger om, at formuleringen af tema 8 ikke udelukker humanioras og samfundsvidenskabs deltagelse i andre temaer. Samfundsvidenskaben er et centralt område inden for mange andre temaer, dels som en nødvendig forudsætning for forståelsen af årsagerne til teknologiske og naturvidenskabelige problemstillinger, dels som nødvendig forudsætning for muligheden for en samfundsmæssig konsekvensvurdering heraf.

FSE foreslår en række tekstmæssige ændringer i beskrivelsen af de ni temaer. Her er gengivet nogle overordnede synspunkter:

Samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning er relevant både mht. anvendelse og læring af IKT metoder, men også for innovation, forskning og udvikling af nye metoder og tekniske løsninger. Det er påfaldende og problematisk, at de foreslåede

aktiviteter under ”Samfundsøkonomi og humaniora” ikke omfatter velfærdsstatsforskning.

Det er særdeles positivt, at et fremtidigt European Research Council (ERC) udgør en så væsentlig del af Kommissionens forslag, herunder at der er vilje til at afsætte en betydelig del af rammeprogrammets midler til ERC. Imidlertid er initiativet beskrevet meget skitseagtig, og en tydeligere beskrivelse af ERC's formål og opgaver efterlyses. Det bør afklares, hvordan man definerer samarbejdet og grænsefladen mellem ERC og de nationale forskningsråd, og hvordan det sikres, at initiativet omfatter alle videnskabelige hovedområder. FSE advarer dog mod, at tematisering anvendes som metode til at hindre oversubskription, hvorved ERC blot vil blive et nyt rammeprogram ”en miniature”.

Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom (FSS) er særdeles tilfreds med Kommissionens satsning under temaet ”Sundhed”, der ligger tæt op ad prioriteringerne i den danske sundhedsvidenskabelige forskning. DFF forventer derfor, at 7RP vil få afgørende betydning for udviklingen i fremtidens sundhedsvæsen. Ligeledes finder FSS det relevant at styrke forskning i centralnervesystemets sygdomme, cancer og andre kroniske sygdomme – herunder gigtsygdomme.

Forskningsrådet for Teknologi og Produktion (FTP) finder, at den overordnede struktur og indholdet i 7RP er en væsentlig forbedring i forhold til 6RP. FTP finder det positivt, at der lægges op til en større fleksibilitet i anvendelsen af instrumenter. FTP opfordrer til, at der kommer en afklaring af teknologiplatformenes placering og rolle.

FTP støtter etableringen af et europæisk forskningsråd (ERC). ERC's uafhængighed og en fagligt dækkende ansøgningsbehandling bør sikres. Der bør ske en afklaring af samarbejde og grænseflade til de nationale forskningsråd. Det bør klart fremgå, at ERC kan støtte forskning inden for alle fagområder.

FTP hilser det velkomment, at Marie Curie aktiviteterne styrkes, men anbefaler, at også forskere fra tredjelande, f.eks. fra Asien og USA kan opnå støtte.

FTP savner en begrundelse for fordelingen af budgettet mellem de ni tematiske områder, herunder en begrundelse for det meget store beløb til Informations- og Kommunikationsteknologi (IKT). Omvendt finder FTP de midler, der foreslås afsat til fødevarer, landbrug og bioteknologi, energi og miljø, alt for beskedne.

FTP foreslår en række tekstændringer i beskrivelsen af de ni tematiske områder. Her gengives nogle mere overordnede synspunkter: Vindenergi bør beskrives mere eksplicit. Under miljøtemaet bør der være en stærkere betoning af studiet af ”forureningsstoffers” omsætninger i jord, vand og atmosfære som grundlag for udvikling af forudsigelsesværktøjer. Forskning i vandressourcer bør indtage en mere central plads. Den grundlæggende miljøforskning bør betones betydeligt mere, da Danmark står stærkt her.

FTP finder, at områderne ”sikkerhed” og ”rummet” bør være to adskilte temaer. Under temaet ”rummet” bør det specificeres, hvilke emner EU særligt ønsker at støtte.

GTS finder overordnet, at den foreslåede struktur i 7RP er tilfredsstillende og operabel, men ser samtidig grund til at advare mod, at rammeprogrammets opbygning yderligere kompliceres under de videre forhandlinger.

I særdeleshed udtrykkes tilfredshed med konceptet omkring de europæiske teknologiplatforme ("European Technology Platforms"), som mange GTS-virksomheder allerede har positive erfaringer med. Afgørende for konceptets fortsatte bæredygtighed bliver dog det reviderede regelgrundlag for statsstøtte til forsknings- og udviklingsaktiviteter, der pt. er under revision i Generaldirektoratet for konkurrence.

Adskillige instrumenter i 6RP har ifølge GTS ikke fungeret optimalt. Hovedproblemerne vurderes i den forbindelse at være:

- 1) krav om meget store projekter - både mht. antal partnere og budget,
- 2) der er afsat for få midler til de mindre projekter CRAFT og STREP med deraf følgende lavere succesrate,
- 3) fortsat betydelige administrative byrder i forbindelse med ansøgning og rapportering til Kommissionen.

Der bør fra dansk side arbejdes for bedre incitamenter og muligheder for SMV'er ved i højere grad at tillade åbne indkaldelser, så ansøgere kan søge løbende. Tilsvarende vil det være ønskeligt at indarbejde EUREKA-programmets SMV-mekanisme i 7RP. GTS mener i den forbindelse, at det vil være modstrid med danske interesser at basere denne på et "juste retour" princip.

I forlængelse af ovenstående grundsynspunkt anbefaler GTS, at der fra dansk side arbejdes for at tilføre flere midler til CRAFT, da denne projekttype er meget velegnet til den typiske danske virksomhedsstørrelse.

Ligeledes anbefaler GTS, at der fra dansk side arbejdes på at afsætte en større del af 7RP-budgettet til STREP, da denne projekttype har fungeret godt.

For det tredje anbefales det, at der fra dansk side arbejdes på at ændre konceptet bag kollektiv forskning (Collective Research). GTS anbefaler, at man fra dansk side arbejder for at afskaffe ordningen til fordel for flere midler til CRAFT og STREP, subsidiært at ordningen bedre tilpasses til danske virksomhedernes og brancheorganisationers behov.

Endvidere bør det overvejes at genindføre den tidligere så populære Exploratory Awards ordning for SMV'er (støtte til forprojekter), der fungerede som et godt afsæt til at hjælpe SMV'er ind i et forsknings- og udviklingsprojekt. Parallelt hermed kan peges på den nye danske forprojektor-

ning, der ligeledes synes at bidrage til, at markant flere danske SMV'er overhovedet overvejer at søge om deltagelse i rammeprogrammet.

Opdelingen af temaerne ”Miljø” og ”Energi” imødeses af GTS med forventning, da det vil skabe større fokus på hvert enkelt tema, dog kan GTS beklage, at bevillingerne er noget begrænsede. Inden for begge temaer har Danmark stærke kompetencer og er med i front forskningsmæssigt, hvorfor det set med danske øjne vil være ønskeligt med en opprioritering af områderne.

GTS anbefaler, at der fra dansk side arbejdes for at styrke vandressourcers placering i det tematiske miljøprogram. Hydrodynamik og Morfodynamik er et eksempel på et forskningsområde, hvor Danmark er helt i front pga. en stærk national gruppe, der har forstået at vedligeholde sin position via en række EU projekter, hvor man har samarbejdet med konkurrenter i de øvrige lande.

GTS betragter med velvilje det øgede fokus på IKT – uagtet at den danske deltagelse i rammeprogrammet hidtil ikke har været på et helt tilfredsstillende niveau.

Endelig anbefaler GTS, at der på tværs af de tematiske programmer arbejdes på, at metrologi og standardisering får en mere prominent plads i 7RP. Baggrunden er, at industrien i sammenhænge mellem materialeforskning (især nanoteknologi) og store faciliteter (synkrotroner og neutroner) i stigende grad efterspørger kvalitetssikring, i form af netop metrologi og standardisering.

En særlig del af Marie Curie programmet fokuserer på at støtte længerevarende forsknings- og udviklingsaktiviteter mellem den akademiske verden og erhvervslivet – herunder især SMV'er.

Generelt ønskes det fra GTS' side, at der ikke kun fokuseres på den snævert forskningsrelaterede infrastruktur, men på hele den teknologiske infrastruktur, herunder test-, analyse- og demonstrationsfaciliteter, for derved at få udbredt programmet og dækket den kritiske overgangsfase fra forskning til faktisk (og praktisk) innovation.

GTS anbefaler, at der fra dansk side arbejdes for, at kun ”flat rate finansieringsmodellen” benyttes i 7RP. Indførelse af ”flat rate” som det bærende finansieringsprincip vil sikre, at alle aktørtyper stilles lige i forhold til den økonomiske ranking/prioritering af projektforslag.

H:S Direktionen (HS) finder det glædeligt, at der er sket en væsentlig øgning af EU's nuværende budget for forskning og udvikling.

Der bør gøres en indsats for europæiske forskeres adgang til forskningsinfrastruktur, og i den forbindelse bør der lægges stor vægt på samarbejde om etablering af den nødvendige infrastruktur.

HS så gerne, at der sker en større satsning i programmet for at styrke forskerrekuttering, -uddannelse og -mobilitet samt for at skabe mere attraktive karriereveje for forskere i Europa.

HS opfordrer til, at der under "Sundhed" foretages en mere specifik satsning på grundforskning som et supplerende element i den europæiske forskningspolitik med henblik på at fremme excellence i europæisk forskning.

HS anbefaler administrative forenklinger i rammeprogrammet samt at virkemidlerne i programmet anvendes mere fleksibelt.

Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) noterer sig med tilfredshed, at der lægges op til en mærkbar styrkelse af den hidtidige indsats inden for Marie Curie programmet, og at der udover uddannelsesaspektet for yngre forskere nu også rettes en øget opmærksomhed mod stadig uddannelse og udvikling på alle trin i en forskers karriere.

KUF er dog bekymret for, at det i 7RP alene bliver muligt at gennemføre forskeruddannelsesaktiviteter under "Mennesker"-delen. KUF anbefaler, at der fra dansk side gives udtryk for nødvendigheden af, at forskeruddannelsesaktiviteter kan indgå som en integreret del af de tematiske programmer.

Københavns Universitet (KU) anser det for særligt positivt, at der i rammeprogrammets tema "Sundhed" fokuseres på translationel forskning, sundhedsteknologi og "health care".

KU hilser forslaget om de humanistiske og samfundsvidenskabelige emner velkomment. I en europæisk - EU- synsvinkel er der en lang række områder inden for de humanistiske forskningsområder, som er interessante for EU at støtte: den menneskelige identitet, kulturel diversitet og identitet, menneskers sprog og udtryksformer samt deres historie, tænkning og forskelligartede kulturer. Samfundsmæssigt udgør kulturområdet en voksende del af den nationale indtjening, idet samfundet udvikler sig fra industrisamfundet mod service- og videnssamfundet. KU kunne derfor forestille sig en bedre finansiering heraf, set i lyset af det potentiale disse områder rummer, og de opgaver EU står overfor.

KU støtter den samfundsvidenskabelige vinkel, der er lagt i forskningsområdet "Sikkerhed". KU foreslår, at der indføres et afsnit om immunologi, med sigte på biologisk terrorbekæmpelse.

KU ser gerne, at budgettet for et ERC udvides væsentligt, således at det udgør mere end 20 % af det samlede rammeprograms budget.

KU håber, at de formulerede ønsker om forenkling af de administrative procedurer bliver virkeliggjort i det 7RP. Anvendelsen af projektinstrumenttypen ”Networks of Excellence”(NoE) bør efter KU’s mening begrænses eller afvikles, primært fordi den overvældende administrative arbejdsbyrde ikke står mål med det økonomiske bidrag. KU anbefaler derfor, at de mindre koncentrerede projekter bevares og udvides i det kommende rammeprogram.

KU ønsker desuden, at proceduren med to-trins ansøgninger fortsætter og udvides til flere områder.

KU finder det yderst uklart, hvorledes Fælles Teknologiiinitiativer tænkes implementeret.

KU mener, at kravet om mindst 15 % SME deltagelse har vist sig at være uhensigtsmæssig og forslår derfor en mindre rigid grænse.

Landbrugsraadet (LR) konstaterer med tilfredshed, at Kommissionens forslag i stor udstrækning falder sammen med de ønsker, LR tidligere har fremsat, både hvad angår en fordobling af budgettet og valg af forskningstemaer. Landbrugsraadet fremhæver, hvor vigtigt det er at fastholde et produktionsnært fokus på, hvordan man kombinerer økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed i europæisk landbrug og gartneri. Her kan forskning i udnyttelsen af ny teknologi som IKT og nanoteknologi inddrages.

I forbindelse med forskning i non-food produkter og processer savner LR ét vigtigt område, nemlig prydplanter og væksthuse.

Selv om det er vigtigt at prioritere forskningsemner, der formuleres under de forskellige europæiske teknologiplatforme, er det ligeså vigtigt ikke at inddrage visse primærorienterede forskningsområder på jordbrugs- og fødevarerområdet, som kan have store kommercielle potentialer og stor betydning for andre EU-politiske mål som bæredygtighed og landdistriktsudvikling. Forskning i fremtidens produktionssystemer i jordbruget, forbedret råvarekvalitet, naturforvaltning og en række non-food produktionsområder nævnes som eksempler.

LR støtter, at instrumenterne fra 6RP videreføres i 7RP, om end der bør være en større fleksibilitet, som bl.a. kan sikre en øget deltagelse af SMV'er.

LR foreslår, at den danske regering tager initiativ til etableringen af et ERA-net på jordbrugs- og fødevarerområdet.

LR efterlyser et analysearbejde med henblik på etableringen af forskningsprogrammer i medfør af Traktatens art. 169.

LR støtter forslaget om at etablere et europæisk forskningsråd. Rådet skal udelukkende støtte forskning af den højeste europæiske kvalitet (excellence). Der skal ske en koordinering med de nationale forskningsrådsgivende systemer for at undgå overlap. Det er vigtigt at fastholde ”bottom-up” forskning som modvægt til ”top-down” forskningen. Den frie nysgerrighedsdrevne forskning er afgørende for, at man kan opretholde og opbygge europæisk spidsforskning.

LR opfordrer til, at man i mobilitetsprogrammet yder støtte til længerevarende ansættelse af post-docs i virksomheder og forskningsinstitutioner. Landbrugsrådet anbefaler dernæst en genindførelse af ”Marie Curie Industry Host Fellowships” (5. rammeprogram).

Landsorganisationen i Danmark (LO) finder forslaget til 7RP meget positivt først og fremmest fordi det lægger op til en fordobling af budgettet. LO ser desuden forslaget om oprettelse af et europæisk forskningsråd som et godt initiativ, der sikrer, at EU’s forskningspolitik i højere grad end tidligere medvirker til at understøtte den forskerinitierede grundforskning. Samtidig finder LO det positivt, at forslaget sætter fokus på videnovertførsel og på virksomhedernes anvendelse af forskning.

LO efterlyser en mere ligelig fordeling af midlerne mellem den strategiske og frie forskning, og mellem grundforskning og anvendelsesorienteret forskning.

I de listede forskningsfelter bør der ikke blot fokuseres på den ”hårde” teknologi og teknik. Den sociale dimension og de ”bløde” humanistiske og samfundsvidenskabelige områder bør også inddrages. LO finder, at 7RP kan være med til at skabe grundlaget for en mere forskningsbaseret brugerreven innovation. Investeringer inden for kombination af videnskaber, koblet til brugerreven innovation kan måske blive et særkende for europæisk erhvervsliv. Med andre ord skal det tværdisciplinære element styrkes, og der bør stilles eksplicitte krav om tværfaglighed i forhold til konkrete forskningsprojekter.

LO ser positivt på sammenhængen med andre relevante programmer, bl.a. rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP).

For at sikre en god kobling mellem 7RP og CIP er det væsentligt at udvikle mere effektive instrumenter til at sprede og sikre anvendelse af viden – særligt i forhold til mindre og mellemstore virksomheder. Det er vigtigt, at de netværk, der opbygges med henblik på vidensspredning, ikke blot bliver fokuseret på ”high technology” større virksomheder, men også på de brugerreven virksomheder. Det er vigtigt, at netværkene inddrager hele videninfrastrukturen fra universiteter over erhvervs-/handelsskoler og teknologiske videnformidlere.

LO finder det utilfredsstillende, at finansieringsgrundlaget for 7RP ikke er på plads. Hvis den endelige finansiering skulle blive betydeligt mindre, er det væsentligt, at man ikke blot fjerner hele ”blokke” og på den vis risikerer at forrykke de afgørende balancer, f.eks. mellem de ni temaer, herunder indsatsen i forhold til den humanistiske og samfundsvidenskabelige forskning.

Lægemiddel Industri Foreningen (LIF) finder at en fordobling af EU’s nuværende budget for forskning og udvikling er udtryk for en visionær ambition om at bringe RU tilbage på den globale dagsorden, når det drejer sig om innovation, vidensspredning og videndeling. LIF opfordrer regering og Folketing til at bakke op om rammeprogrammet og kæmper for, at det afsatte ressourcer til programmet forsvares.

LIF foreslår, at der fra dansk side i EU tages initiativ til:

- Markant styrkelse af grundforskning, herunder etablering af en EU-forskningsfond for støtte til forskning på særlige perspektivrige områder.
- Øget udbud af kvalificerede forskere inden for natur- og sundhedsvidenskab
- Styrke videnskabeligt samarbejde virksomheder og myndigheder imellem med henblik på at fremme en hurtig og effektiv udvikling af nye sikre lægemidler.

LIF finder at temaerne ”Sundhed” og ”Nanovidenskab, nanoteknologi, materialer og ny produktionsteknologi” er de vigtigste.

LIF opfordrer til at de administrative krav og procedurer begrænses til et absolut minimum.

LIF opfordrer til, at Danmark bakker op om initiativt ”New safe medicines faster”. Et initiativ der har til formål at reducere udviklingstiden på nye lægemidler, samtidig med at den kontrollerende myndighed er med i udviklingen af nye modeller og procedurer for en hurtigere udviklingsproces.

Rektorkollegiet (RK) finder det positivt, at Kommissionen vil arbejde for en forenkling af administration, regler og finansiering og understreger, at forenklingen ikke må resultere i slækkede krav til kvaliteten i forskningsprojekterne.

RK mener, at det europæiske forskningsråd bør tildeles en større del af rammeprogrammets midler end planlagt, idet RK forudsætter, at de samlede bevillinger til rammeprogrammet øges markant.

RK finder det beklageligt, at der er afsat forholdsvis begrænsede ressourcer til humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning og finder samtidig, at det er relevant at inddrage samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning i nogle af de øvrige temaer, eksempelvis til afklaring af etiske og økonomiske konsekvenser af forskning i sundhed, fødevarer og nanoteknologi.

Roskilde Universitetscenter (RUC) konstaterer med glæde, at de ni temaer under ”Samarbejde” favner relativt bredt. RUC finder dog, at temaet ”Samfundsøkonomi og humaniora” kun i meget ringe og snæver grad orienterer sig mod humaniora. RUC opfordrer til, at man er opmærksom på de begrænsede definitioner/beskrivelser af området ”Samfundsøkonomi og humaniora” og fæster lid til, at rammeprogrammet også vil støtte forskning inden for det humanistiske område.

8. Foreløbig dansk holdning

EF-rammeprogrammet

Danmark støtter forslaget om et syvårigt rammeprogram, som tidsmæssigt svarer til længden af de finansielle perspektiver for Unionen samt den foreslåede overordne-

de struktur for rammeprogrammets tilrettelæggelse, som skønnes at sikre en balanceret indsats i det europæiske forskningssamarbejde under hensyntagen til både langsigtet videnopbygning og fokusering på opgaver, der forudsætter en målrettet europæisk indsats.

Danmark støtter forslaget om en fordobling af budgettet for rammeprogrammet og foreslår, at 20 pct. af midlerne anvendes til grundforskning.

Danmark anerkender behovet for at beskytte Fællesskabets finansielle interesser. Der er dog et stort behov for at forenkle det nuværende regelsæt for indsendelse af ansøgninger og de regler, der gælder for indgåelse af kontrakter mellem forskningskonsortier og Fællesskabet. Danmark støtter forslaget om, at alle forskningsaktiviteter skal gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper.

I. Samarbejde

DK støtter overordnet de ni foreslåede temaer, som skønnes at være et grundlag for at sikre den nødvendige kontinuitet og fornyelse i rammeprogrammet. Generelt for alle temaerne finder Danmark det vigtigt, at der sikres en tværvideenskabelig tilgang, således at der også tages hensyn til grænsefladerne mellem temaerne, f.eks. mellem "Sundhed" og "Fødevarer, landbrug og bioteknologi", mellem "Miljø" og "Energi" og mellem "Energi" og "Transport". Vi foreslår at opdele temaet "Sikkerhed og rummet" i to selvstændige temaer, da de to emner grundlæggende kun i begrænset omfang har fælles målsætning og fagligt indhold.

Fælles teknologiinitiativer

Som noget nyt foreslår Kommissionen, at der gennemføres fælles teknologiinitiativer på grundlag af traktatens artikel 171 eller art. 166. Danmark stiller sig i udgangspunktet positivt til at undersøge mulighederne for i et vist omfang at iværksætte teknologiinitiativer, når det skønnes, at denne samarbejdsform kan yde et særligt bidrag til styrkelse af det europæiske samarbejde. Der er dog behov for en nærmere afklaring af, hvorledes og efter hvilke principper teknologiinitiativer vil blive etableret. Denne afklaring må foreligge, inden der tages stilling til forslaget.

II. Idéer

Grundforskning

Danmark støtter Kommissionens forslag om, at der som led i rammeprogrammet etableres et europæisk forskningsråd, som har til opgave at finansiere grundforskning, hvor udvælgelseskriteriet er højeste videnskabelige kvalitet. Forskningsrådet sammensættes af højt kvalificerede forskere, som får ansvaret for tilrettelæggelsen af Rådets arbejde, retningslinier for støtte mv. Forskningsrådet skal være uafhængigt af Kommissionen og medlemslandene. Det forudsættes, at Forskningsrådet årligt udarbejder en redegørelse til Rådet og Europa-Parlamentet om planerne for de kommende år og resultatet af det forløbne års arbejde.

III. Mennesker

Danmark kan give fuld støtte til ideen om at gøre Europa mere attraktiv for de bedste forskere og er enig i behovet for at styrke forskerrekuttering, forskeruddannelse, forskermobilitet og forskeres karrieremuligheder. En af forudsætningerne for en vækst i Europa er, at der bliver uddannet flere forskere og at der skabes bedre muligheder for mobilitet - ikke mindst inden for de nye teknologiske satsningsom-

råder. Fra dansk side vil vi derfor arbejde for, at uddannelses- og mobilitetsaktiviteterne også indgår som en integreret del af de større forskningssatsninger under de tematiske programmer. På samme måde vil vi fra dansk side arbejde for at styrke uddannelses- og mobilitetsaktiviteterne på tværs af erhvervsliv og de offentligt finansierede forskningsinstitutioner.

IV. Kapaciteter

Forskningsinfrastruktur

Danmark er enig i behovet for en styrket europæisk indsats for at sikre etablering af ny avanceret og kostbar forskningsinfrastruktur, idet adgangen til sådanne faciliteter er afgørende for grundforskning, teknologisk udvikling og forskeruddannelse på højeste niveau. Forskningsinfrastrukturer bør ikke kun prioriteres inden for den teknisk- og naturvidenskabelige forskning, men også inden for samfundsvidenskab og humaniora.

Forskning til fordel for små og mellemstore virksomheder.

Der lægges fra dansk side stor vægt på, at der skabes gode muligheder for virksomhedernes deltagelse i rammeprogrammet, herunder at der udvikles mekanismer, der skaber grundlag for, at små og mellemstore virksomheder får optimale muligheder for at udnytte EU's investeringer i udvikling og innovation.

Det foreslås, at der gennemføres særlige aktioner med henblik på at fremme forskning for SMV-sammenslutninger. Fra dansk side kan forslaget i princippet anbefales, men erfaringerne fra sjette rammeprogram tyder på, at tilrettelægningsen af denne type af støtte kun i et vist omfang har fungeret efter hensigten. Såfremt ordningen skal videreføres, er der behov for en ændring af den praktiske tilrettelæggelse.

Forholdet mellem videnskab og samfund

Danmark kan støtte forslaget om, at der som i sjette rammeprogram gennemføres aktiviteter, der analyserer samspillet mellem videnskab og samfund. Der lægges vægt på aktiviteter, der fremmer befolkningens forståelse for forskningsinvesteringers betydning for samfundsudviklingen. Mindst lige så vigtigt er aktiviteter, der giver borgerne et grundlag for at tage stilling til udviklingen af nye teknologier og deres anvendelse.

Budget

I bilag II har Kommissionen foreslået en vejledende fordeling af budgettet. Stillingtagen til fordelingen af budgettet udsættes, indtil der foreligger en nærmere afklaring af det endelige budgets størrelse, hvilket igen beror på resultatet af forhandlingerne om de finansielle perspektiver 2007 – 2013. Såfremt budgetforslaget reduceres substantielt, vil der være behov for helt at opgive en eller flere af de foreslåede hovedlinjer i forslaget.

Direkte budgetmæssige sammenligninger mellem 6RP og 7RP er kun muligt i begrænset omfang på grund af væsentlige ændringer i rammeprogrammets tilrettelæggelse. Sammenligninger mellem de tematiske områder viser en stigning på 410 pct. til transport og på mellem 83 og 95 pct. for de øvrige temaer med den mindste stigning til ICT og den største stigning til nanoteknologi. Det bemærkes, at sikkerhed som bekendt er et nyt tema i rammeprogrammet. Stigninger til de øvrige ele-

menter i rammeprogrammet ligger på et højere niveau bortset fra budgettet for Det Fælles Forskningscenter.

Euratom-programmet

De overordnede retningslinier for dette program skal være i overensstemmelse med de overordnede retningslinier for det ikke-nukleare program.

DK kan acceptere, at der af formelle grunde gennemføres et femårigt program med en planlagt forlængelse på to år, så beslutning om rammeprogrammerne træffes samtidigt.

Kommissionen foreslår et samlet budget på 3.092 mio. EUR. Danmark vil arbejde for, at det samlede budget begrænses mest muligt, idet vi respekterer de indgåede aftaler om gennemførelsen af ITER.

Inden for fusion vil der være behov for at revurdere den samlede indsats i lyset af, at iværksættelsen af ITER bør afspejles i de samlede aktiviteter, herunder fællesskabets støtte til de nationale ledsageprogrammer.

På området fission lægger man fra dansk side særlig vægt på områderne håndtering af radioaktivt affald og strålingsbeskyttelse.

9. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til 7. rammeprogram, herunder det nukleare energiprogram bliver på 6.120 mio. EUR i 2007 stigende til 16.200 mio. EUR i 2013, jf. tabel 1.

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-13
EF-rammeprogrammet	5.661,937	7.171,102	8.664,398	10.303,115	11.968,401	13.592,136	15.364,746	72.725,871
Euratomprogrammet	458,419	549,172	675,653	696,520	711,748	(807,453)	(835,665)	(4.734,63)
I alt	6.120,356	7.720,274	9.340,043	10.999,635	12.680,149	(14.399,589)	(16.200,411)	(77.460,501)

Note: Budgettallene for Euratom-programmet i 2012 og 2013 er indikative, da programmet kun løber til 2011, dog med mulighed for forlængelse til 2013.

10. Nærhed

Kommissionen angiver i sit forslag til rammeprogrammer, at det fuldt ud respekterer subsidiaritetsprincippet i overensstemmelse med artikel 5 i EF-traktaten. Begge programmer fastlægger rammerne for aktiviteter der ikke kan gennemføres på nationalt plan.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

11. Gældende dansk ret

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

12. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Forslaget til syvende rammeprogram blev første gang forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. april 2005 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005. Udvalget modtog i den forbindelse samlenotat af 5. april 2005. Folketingets Europaudvalg har senest modtaget samlenotat af 24. maj 2005 om sagen, forud for Rådsmødet den 7. juni 2005. Spørgsmålet om retningslinierne for EU's politik til støtte af forskning har været forelagt Folketingets Europaudvalg flere gange, senest den 19. november 2004 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25.-26. november 2004.